herpy

PADALCOWATE

Texas Alligator Lizard

Gerrhonotus infernalis

Gerrhonotus infernalis to masywny, brązowawy wężowiec z jasnymi poprzecznymi pasami, pochodzący z wapiennych wąwozów i lasów dębowych środkowego Teksasu oraz północnego i środkowego Meksyku. Dorasta do 30-60 cm, jest aktywny w dzień, dobrze się wspina i składa dużo jaj. Jest odporny i wybacza błędy w hodowli, ale rzadko pojawia się w handlu.

Rodzina: Anguidae Dawna nazwa: *Gerrhonotus liocephalus infernalis; Gerrhonotus taylori*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**30-60 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny i naziemny**
Środowisko	**Tereny skaliste i lasy i łąki strefy umiarkowanej**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**90 × 60 × 60 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**25-29 °C**
Miejsce wygrzewania	**38-42 °C**
Temperatura w nocy	**15-21 °C**
Wilgotność	**40-70%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owady i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**18-48 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**5-31 jaj**
Zniesienia w roku	**1**
Inkubacja	**48-70 dni** przy 24-26 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Gerrhonotus infernalis to masywny wężowiec o szerokiej głowie, krótkich kończynach, kilowatych, przypominających pancerz łuskach grzbietowych i długim, częściowo chwytnym ogonie. Grzbiet jest płowy do rdzawobrązowego, z ośmioma do dziesięciu jaśniejszymi poprzecznymi pasami, delikatnie obwiedzionymi brązem. Młode są ciemne, metalicznie brązowe, z wyraźnymi białymi pasami, a z wiekiem rysunek staje się bardziej rozmyty. Głowa i brzuch są zwykle bez wzoru.

Gatunek uchodzi za największego z północnoamerykańskich wężowców i osiąga do około 60 cm z ogonem, z czego na tułów z głową przypada najwyżej około 20 cm. Świeżo wyklute młode mają około 10 cm. Samce są większe i mają znacznie szerszą głowę niż samice, a samice mają dłuższą i masywniejszą tylną część ciała. U nasady ogona samiec ma wyraźne zgrubienie od hemipenisów.

Gatunek opisał Spencer Fullerton Baird w 1859 roku. Starsza literatura traktuje go jako podgatunek *Gerrhonotus liocephalus*. Od rewizji rodzaju w 1994 roku *G. infernalis* uznaje się za odrębny gatunek, występujący od Teksasu po Hidalgo, podczas gdy *Gerrhonotus liocephalus* żyje dalej na południe, od Guerrero i Puebli po Chiapas. Wiedza hodowlana z Teksasu i północno-wschodniego Meksyku pod dawną nazwą dotyczy więc tego gatunku. W 2018 roku populację z nizin kotliny Cuatro Ciénegas w Coahuili opisano jako osobny gatunek, *Gerrhonotus mccoyi*. Epitet gatunkowy oznacza "podziemny" i odnosi się do skrytego trybu życia zwierzęcia.

Zwierzę jest płochliwe, ale chwycone mocno gryzie. Może odrzucić ogon, aby odwrócić uwagę, a ogon odrasta tylko częściowo. Długość życia w niewoli nie jest udokumentowana; 10-15 lat to szacunek.

Występowanie i środowisko

Gerrhonotus infernalis występuje od środkowego i zachodniego Teksasu, zwłaszcza Edwards Plateau i Balcones Escarpment, na południe przez Coahuilę, Nuevo León, Tamaulipas, San Luis Potosí, Querétaro i Guanajuato po środkowe Hidalgo. Istnieją też izolowane populacje w południowej Chihuahui, Durango i Zacatecas. Miejscem typowym jest Devils River w Teksasie.

Dalej na południowy wschód, od południowo-wschodniego San Luis Potosí i Tamaulipas po Veracruz, żyje *Gerrhonotus ophiurus*, a *Gerrhonotus liocephalus* jeszcze dalej na południe. Nie zostały one uwzględnione na mapie.

> **Naturalny zasięg:** Stany Zjednoczone i Meksyk.

ŚRODOWISKO

Gerrhonotus infernalis żyje w wapiennych wąwozach, lasach dębowych i zaroślach, na kamienistych zboczach oraz wzdłuż strumieni i źródeł, od nizin aż po góry. W okolicach Cuatro Ciénegas w Coahuili występuje wyłącznie na zboczach górskich w lasach dębowych i sosnowo-dębowych powyżej 1 300 m. Jest aktywny głównie w dzień, ale wczesnym latem bywa aktywny także nocą, i żyje zarówno na ziemi, jak i na drzewach, krzewach oraz w szczelinach skalnych, gdzie wspina się, podpierając się półchwytnym ogonem. Kryje się w szczelinach, pod kamieniami i w liściach, a w ściółce aktywnie poluje.

Klimat charakteryzuje się gorącym, deszczowym latem i suchą, chłodniejszą zimą. Długość dnia waha się od około 14 godzin w czerwcu do około 10 godzin w grudniu. Średnia temperatura w dzień wynosi 34-36 °C późnym latem i 16-21 °C zimą, a w nocy może spadać do około 5 °C. Pożywieniem są owady, pająki, ślimaki, skorpiony i inne stawonogi, a od czasu do czasu małe kręgowce i ptasie jaja. Samica składa jaja mniej więcej w maju w wilgotnej ziemi pod pniami lub płaskimi kamieniami i leży owinięta wokół nich.

IUCN ocenia gatunek jako niezagrożony (LC). Wiele siedlisk jest jednak dotkniętych zabudową i rozwojem.

Hodowla

TERRARIUM

Gerrhonotus infernalis jest stosunkowo spokojny i potrzebuje mniej miejsca niż bardziej aktywne jaszczurki tej samej wielkości. Jest odporny i znosi sporo odstępstw w hodowli. Para potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 90 × 60 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Większe jest lepsze, bo zwierzęta wykorzystują całą przestrzeń i dużo się wspinają.

Podłoże to głęboka mieszanka grysu granitowego, piasku i ziemi ogrodowej lub torfu, przykryta grubą warstwą liści, w której zwierzęta kopią i szukają pożywienia. Urządź terrarium gałęziami na różnych wysokościach, korą lub łupkiem jako kryjówkami oraz żywymi roślinami, takimi jak agawy, trawy, tillandsje i paprocie. Tło ze sztucznego kamienia daje dodatkową powierzchnię do wspinaczki. Płaska miska z wodą z wilgotnym podłożem pod spodem tworzy wilgotną kryjówkę.

Terrarium może być z PVC, szkła, drewna lub siatki, zależnie od klimatu w pomieszczeniu. PVC z drzwiami ze szkła lub akrylu najlepiej utrzymuje ciepło i wilgoć. Samce są terytorialne, więc trzeba je trzymać osobno. Parę można trzymać razem przez cały rok, jeśli jest miejsce, by mogli się unikać.

TEMPERATURA

Powietrze w terrarium powinno mieć w dzień 25-29 °C, z miejscem do wygrzewania o temperaturze 38-42 °C pod spotami halogenowymi, gdzie zwierzę może się ogrzać. W nocy powinno być chłodniej, około 15-21 °C. Mierz temperaturę termometrami cyfrowymi.

Temperatura i długość dnia powinny podążać za porami roku: najcieplej latem, chłodniej i z krótszym dniem zimą, tak aby zwierzę było mniej aktywne i mniej jadło. Okres chłodny powinien być łagodny, a mróz nigdy nie jest dopuszczalny.

Wymieniaj żarówki, gdy tracą moc, i zadbaj, by zwierzę zawsze mogło odejść od źródła ciepła.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna być umiarkowana, około 40-70 %, z wyższą wilgotnością w kryjówkach. Zraszaj terrarium trzy-cztery razy w tygodniu latem, naśladując porę deszczową, a rzadziej w porze suchej. Zawsze trzymaj w terrarium płaską miskę ze świeżą wodą i od czasu do czasu przelewaj ją, by podłoże wokół było wilgotne. Zwierzę rzadko pije z miski i dużą część zapotrzebowania na wodę pokrywa z pożywienia i wilgotnych kryjówek.

Terrarium powinno wysychać między zraszaniami, aby nie pojawiła się pleśń.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest dzienny i potrzebuje silnego światła oraz UVB. Użyj świetlówki T5 HO do UVB, tak aby indeks UV w terrarium wynosił od 0 do 3, co odpowiada strefie Fergusona 2, i aby zwierzę mogło schronić się przed promieniowaniem UV. Odległość między świetlówką a miejscem do wygrzewania zależy od mocy świetlówki i siatki i należy ją sprawdzić miernikiem UV. Żarówki halogenowe dają ciepło i promieniowanie bliskiej podczerwieni, a oświetlenie LED o barwie około 6000 K zapewnia dość światła dla żywych roślin.

Światło podłącz do programatora czasowego dostosowanego do pory roku: około 14 godzin latem i około 10 godzin zimą.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Gerrhonotus infernalis żywi się owadami i innymi drobnymi zwierzętami i poluje aktywnie. Podawaj urozmaiconą dietę ze świerszczy, karaczanów, szarańczy, pasikoników, modliszek, patyczaków, gąsienic, pająków, much, larw much i larw chrząszczy. Owady karmowe nie mogą być większe niż głowa zwierzęcia.

Zwierzę chętnie bierze pokarm z pęsety, co zapewnia dobry ruch. Dorosłe karm 2-3 razy w tygodniu, młode co drugi dzień. Opylaj pokarm według stałego schematu: dwa-trzy karmienia z multiwitaminą, a potem jedno z wapniem. Przy stosowaniu UVB można wybrać wapń i witaminy bez D3. Samice, które mają składać jaja, potrzebują dodatkowego wapnia.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest płochliwy, ale ciekawski i może stać się bardzo spokojny i ufny wobec opiekuna. Wygrzewa się na gałęziach i kamieniach, a poluje, podkradając się do ofiary, wyginając przednią część ciała w kształt litery S i uderzając. Tuż przed atakiem czasem porusza ogonem jak kot.

Dzikie lub przestraszone zwierzę mocno gryzie, a ugryzienie może boleć, więc bierz je do ręki tylko wtedy, gdy to konieczne. Samce są terytorialne i mogą walczyć, więc trzeba je trzymać osobno. Samica leży owinięta wokół jaj i często ich broni, otwierając pyszczek, nadymając się, sycząc i rzucając się na rękę, która podejdzie zbyt blisko. Myj ręce po kontakcie ze zwierzęciem i terrarium, bo gady mogą przenosić salmonellę.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce mają większą i szerszą głowę oraz wyraźne zgrubienie u nasady ogona. Samice są smuklejsze, z dłuższą tylną częścią ciała. W naturze gatunek osiąga dojrzałość płciową po 2-4 latach, ale przy obfitym, regularnym karmieniu zwierzęta mogą być w pełni wyrośnięte i dojrzałe płciowo już po około 18 miesiącach.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja odbywa się zwykle jesienią na ziemi: samiec chwyta samicę pyskiem za kark, a kopulacja może trwać wiele godzin. Obfite zraszanie pod koniec lata, nieco chłodniejsza pogoda i częstsze karmienie (3-4 razy w tygodniu) pobudzają do rozrodu. Rozdziel zwierzęta, jeśli samica odniesie rany.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa jaja raz w roku w miejscu, gdzie podłoże jest chłodne i wilgotne, np. w jamie lub pod miską z wodą. W naturze dzieje się to około maja, w niewoli także w półroczu zimowym. Zniesienie liczy 5-31 jaj, zwykle 10-20. Przy składaniu jaj samica traci ponad połowę masy ciała. Leży owinięta wokół jaj i zwykle ich broni, ale nie wszystkie samice tak robią.

Zapewnij jej wilgotną jamę lub pojemnik z ziemią do złożenia jaj i niepokój ją jak najmniej. Potrzebuje dodatkowego wapnia i pokarmu zarówno przed złożeniem jaj, jak i po nim.

INKUBACJA

Jaja ostrożnie wyjmij i połóż na kratce nad wilgotnym podłożem, np. keramzytem, w wentylowanym pojemniku z warstwą wyciśniętego torfowca na wierzchu. Inkubuj je w 24-26 °C (szacunek). W 26 °C wyklucie następuje po 48-50 dniach, ale w tej temperaturze wiele jaj obumiera, więc trzymaj się dolnej granicy, przy której inkubacja trwa dłużej, nawet do 70 dni. Utrzymuj wysoką wilgotność, ale nie dopuść do zamoczenia jaj.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są pięknie ubarwione, kontrastowe i mają około 10 cm długości. Ich wymagania odpowiadają wymaganiom dorosłych. Po kilku dniach przyjmują małe owady, takie jak nielotne muszki owocowe, małe chrząszcze, małe larwy i małe świerszcze. Można je trzymać w grupach po 5-7 w terrarium o wymiarach ok. 60 × 45 × 45 cm z wieloma gałęziami z liśćmi jako kryjówkami. Karm co drugi dzień. Rosną szybko, a samce po osiągnięciu dojrzałości płciowej stają się terytorialne i trzeba je wtedy rozdzielić.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny i sporo znosi, gdy podstawowe wymagania są spełnione. Typowe problemy to:

- Choroba metaboliczna kości przy zbyt małej ilości UVB i wapnia, zwłaszcza u młodych i samic składających jaja.
- Otyłość przy zbyt tłustych owadach karmowych i zbyt małej ilości ruchu.
- Roztocza i pasożyty wewnętrzne. Nowe zwierzęta powinny przejść kwarantannę przez co najmniej trzy miesiące.
- Pleśń i infekcje dróg oddechowych przy zbyt wilgotnym, stojącym powietrzu.
- Rany od ugryzień i urazy ogona u samców trzymanych razem.
- Problemy ze złożeniem jaj u samic bez odpowiedniego miejsca do ich złożenia.

Zdrowe zwierzę ma jasne oczy, pełny ogon i regularnie je. Jeśli zwierzę chudnie, nie je lub oddycha z otwartym pyskiem, powinno trafić do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.